

при семантизации лексики на продвинутом этапе обучения РКИ существуют и положительные моменты: а) при семантизации с помощью синонимов и словообразовательной цепочки у учащихся формируются представления об образовании слова, функциях словообразовательных аффиксов, относительной ценности слова, стилистической окраске слова; б) при толковании значения слова развиваются творческие способности, кроме того, раскрывается смысловая природа слова; в) при указании на внутреннюю форму слова также происходит развитие творческого и ассоциативного мышления, а при правильном подборе мотивирующего слова обеспечивается достаточно точное понимание значения слова; г) благодаря использованию сильного семантизирующего контекста легко объясняются значения многозначных слов [1; 2].

Изучение разных способов семантизации важно, так как помогает в изучении лексики и совершенствует методику преподавания.

ЛИТЕРАТУРА

1. Практическая методика обучения русскому языку как иностранному / под ред. А. Н. Щукина. – М. : Рус. язык, 2003. – 304 с.
2. Пассов Е. И. Основы методики обучения иностранным языкам / Е. И. Пассов. – М. : Рус. язык, 1977. – 216 с.
3. Пассов, Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е. И. Пассов.. – М.: Русский язык, 1989. – 276 с.
4. Tornbury S. How to teach vocabulary / S. Tornbury. – Oxford, 2007. – 187 p.

УДК 811.161.3(043.3):338.48

Г. Р. Станіславенка, асп. (Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследавання беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі)

СТРУКТУРА ЭКСКУРСІЙНАГА ДЫСКУРСУ ЯК СКЛАДНІКА МІЖКУЛЬТУРНАЙ КАМУНІКАЦЫІ

Экскурсійна-турыстычная з'яўляецца часткай міжкультурных зносін. Развіццё турызму ў XXI ст. стала адным са штуршкоў да звароту да праблемы міжкультурнай камунікацыі [1]. Адным са сродкаў міжкультурнай камунікацыі можна назваць экспурсію. Экскурсійныя тэксты непарыўна звязаныя з гісторыяй і культурай народа. Можна сказаць, што гэта своеасаблівая форма кадзіравання і перадачы культурнай інфармацыі, звестак аб вытоках і развіцці этнасу. Экскурсійны тэкст як сродак міжкультурнай камунікацыі

становіцца презентантам адной культуры для другой. У ім не толькі перадаецца інфармацыя, але і выяўляюцца актуальныя пытанні для дадзенага этапу развіцця этнасу. Счытваецца інфармацыя пра этнас і з экстралінгвістычнага складніку экспкурсійнага дыскурсу. Таму можна казаць пра экспкурсію як аснову міжкультурнай камунікацыі.

Экспкурсія – праяўленне камунікацыі, для якога важны канал перадачы інфармацыі, кантэкт сітуацыі і ўдзельнікі, мы выдзяляем экспкурсійны дыскурс. ЭД – камунікатыўны феномен, аснова якога з'яўляеца зрокавы рад экспкурсіі і сцэнарый яе презентацыі, што аказвае ўплыў на вербальнае і невербальнае ўзаемадзеянне экспурсантаў і экспурсавода [2]. Дзяліда Т.У. ў сваёй дысертацыі азначае ЭД як сукупнасць усіх тэкстаў з улікам экстралінгвістычных, сацыякультурных і іншых фактараў [3].

У тэорыі дыскурсу і дыскурс-аналізу для апісання дыскурсу, яго звязнасці і зместу ўводзяцца паняцці макра- і мікраструктур, і таксама суперструктуры [4]. Суперструктура – стандартная схема, па якой будуюцца канкрэтныя дыскурсы. Суперструктура экспкурсійных тэкстаў можа быць прадстаўлена такім ланцугом: уступ – падтэма 1 – лагічны пераход да падтэмы N – заключэнне. Колькасць падтэмай і лагічных пераходаў залежыць ад зместу экспкурсіі і колькасці аб'ектаў паказу.

Макраструктура – глабальная структура, абагульненая апісанне асноўнага зместу дыскурсу. Мікраструктура – лакальная структура, дзяленне дыскурсу на мінімальныя складнікі.

У праекцыі на тэорыю экспкурсазнаўства ЭД, а дакладней яго вербальны складнік, безумоўна мае падобную структурызацыю, якая супадае з класічнай экспкурсазнаўчай тэкставай дыхатаміяй. Так як “у аснове дыферэнцыяцыі тэкстаў на контрольны і індывидуальны ляжыць супрацьстаўленне тэксту паводле прыкметы абагульненасць – індывидуальнасць”, мы можам зрабіць наступныя высновы: макраструктура ЭД = контрольны тэкст; мікраструктура ЭД = індывидуальны тэкст.

Такім чынам, макраструктура мае выключна пісьмовую форму, у ёй адсутнічае мадэль актуальнай камунікацыі. Мікраструктура мае індывидуальны харктар і падпарадкована экстралінгвістычнаму складніку дыскурсу (маршруту, адрасату і г.д.). Па зместу вербальнага кампаненту экспкурсійны дыскурс дзеліцца на гістарычны, прыродазнаўчы, экалагічны, мастацтвазнаўчы, вытворчы, літаратурны, архітэктурна-горадабудаўнічы. Такая класіфікацыя супадае з класіфікацыяй экспкурсіі па катэгорыі зместу.

Экскурсіі з'яўляюцца неад'емнай часткай турызму, які, нягледзячы на эканамічныя ўмовы, працягвае пашырацца і развівацца. Разнапланавы шэраг прапаноў экспкурсій дапаўняе любое турыстычнае і іншае прадпрыемства, якое непасрэдна ці ўскосна займаецца пастаўкай паслуг для рэкрэацыі і адпачынку насельніцтва. Для таго, каб максімальна забяспечваць жаданні туристаў падчас іх вандровак, ствараюцца экспкурсіі на новыя тэмы і па новых аб'ектах ці на новых тэрыторыях. Вывучэнне экспкурсійнага дыскурсу паспрыяе стварэнню камфортных зносін падчас экспкурсіі і забяспечыць разнастайны падыход да экспкурсійных груп.

ЛІТАРАТУРА

1. Савіна, Н.У. Экспкурсійны тэкст як сродак міжкультурнай камунікацыі / Н.У. Савіна // Konferencijos medžiaga apsvarstyta Vilniaus pedagoginio universiteto Filologijos fakulteto Baltarusių kalbos, literatūros ir etnokultūros centro posėdyje 2009 m. rugsėjo 16 d. (protokolo Nr. 5), Vilniaus pedagoginio universiteto Filologijos fakulteto tarybos posėdyje 2009 m. gruodžio 3 d. (protokolo Nr. 3) ir rekomenduota spausdinti. – Вільнюс, 2009. – С. 44-47.
2. Савина Н.В. Экспурсионный дискурс в теоретико-практическом аспекте // Актуальные вопросы теории дискурса: сб. науч.тр./ Прешовский университет, философский факультет; под ред. Д. Антаняковой, В.Ляшук. – г. Прешов, Словакия, 2013.– С.57–67.
3. Демидова, Т.В. Феномен интердискурсивности экспурсионных текстов : автореф. дис. ... канд. фил.наук : 10.02.01 / Т.В. Демидова. – Тамбов, 2009. – 23 с.
4. Дейк, Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация / Т.А. ван Дейк. – пер. с англ. – Москва : 1989. – 312 с.

УДК 811.161.1:378

Е.И. Гринкевич, доц., канд. филол. наук; С.К. Буховец, ст. преп.
(БГМУ, г. Минск)

«ТВОРЧЕСКАЯ МАСТЕРСКАЯ» НА ЗАНЯТИЯХ РКИ КАК СРЕДСТВО АКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ

Язык – это средство общения и способ объективации мышления. Если свести образование к усвоению информации и получению верных или неверных ответов на поставленные вопросы, то окажется: у обучающегося, который считает, что он знает ответ на любой вопрос, мало возможностей для дальнейшего прогресса. Любая система обра-